Blogi

Blogi: Rahamarkkinat palautuvat finanssikriisistä varovaisin askelin

Kansainvälinen talous | 21.07.2015 | Joonas Koukkunen

KIRJOITTAJA

Joonas Koukkunen
Päädiileri

Vaikka rahamarkkinoiden toiminta on ollut finanssikriisin aikana koetuksella, viimeisimpien selvitysten mukaan suunta on hitaasti parempaan päin.

Rahamarkkinoiden toiminta on finanssikriisin jälkeen muuttunut paljon. Euroalueen rahamarkkinoiden tilannetta kuvataan vuosittaisessa selvityksessä (ks. ECB Euro Money Market Study 2014). Selvitys perustuu vuosittaiseen eurooppalaisille pankeille tehtävään kyselyyn, josta tehdään joka toinen vuosi kattavampi selvitys. Kyselyyn osallistui yhteensä 154 pankkia euroalueelta ja kaksi Suomesta. Vaikka rahamarkkinoiden toiminta on ollut kriisin aikana koetuksella, viimeisimpien selvitysten mukaan suunta on hitaasti parempaan päin.

Rahamarkkinat tarjoavat isoille talouden toimijoille kassanhallinnan työkalut. Kun yksityiselle ihmiselle näitä työkaluja ovat lompakko, käyttötili ja luottokortti, niin tapahtumavolyymien kasvaessa kymmeniin miljooniin ja kuluttajien vaihtuessa suuriin pankkeihin ja valtioihin on työkalutkin vaihdettava monta kokoluokkaa suurempiin. Rahamarkkinoilla, jonka ytimessä on pankkien väliset markkinat, isot toimijat siis hakevat ja myöntävät lainoja toisilleen. Markkinoiden sujuva toiminta on pankkien lisäksi rahastojen, yrityksien, instituutioiden sekä valtioiden kassanhallinnan kannalta tärkeää. Kun rahamarkkinat toimivat hyvin, voivat markkinatoimijat pitää varallisuuden sijoitettuna turvallisesti ja kannattavasti, mutta samalla huolehtien, että laskujen erääntymispäivänä kassasta löytyy tarvittava määrä rahaa. Keskuspankille rahamarkkinat ovat erityisen merkittävässä asemassa, sillä keskuspankin tärkeä työkalu hintavakauden ylläpitämisessä on ohjauskorko, joka puolestaan ohjaa suoraan lyhimpiä korkoja eli nk. rahamarkkinakorkoja.

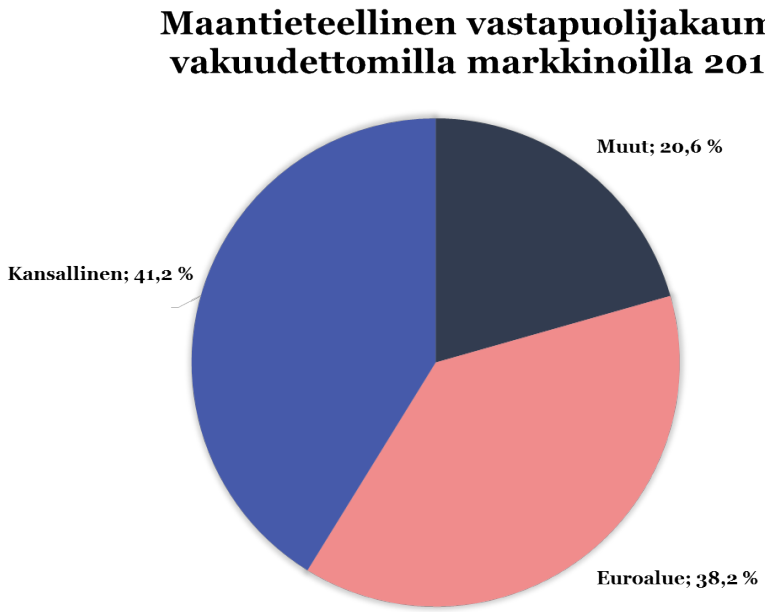
Rahamarkkinoihin ajatellaan yleisesti kuuluvan alle vuoden kuluessa erääntyvät velka- ja

sijoitusinstrumentit. EKP:n selvityksessä eurorahamarkkinat on jaettu vakuudettomaan lainamarkkinaan, vakuudelliseen lainamarkkinaan, lyhytaikaisiin velkapapereihin, markkinapaikkojen ulkopuolisiin johdannaissopimuksiin ja pörssinoteerattuihin johdannaisiin. Tärkeitä johdannaisia ovat esimerkiksi korkotermiinit, -futuurit, -optiot, koronvaihtosopimukset ja valuutanvaihtosopimukset.

Eurorahamarkkinat koostuvat itseasiassa monista markkinoista, jotka nivoutuvat saman kattotermin alle lähinnä käsitteellisessä mielessä: yhtä fyysistä tai elektronista kaupankäyntipaikkaa ei ole, ja iso osa lainoista solmitaan kahdenkeskisesti. Tällöin suuren yleisön on vaikeaa saada tietoa lainavolyymeista tai markkinoiden koetusta toimivuudesta. Kyselytutkimuksella pyritäänkin täyttämään tätä informaatioaukkoa. Selvityksessä kootaan yhteen erilaiset markkinat ja kaupankäyntitavat, ja arvioidaan miten ne ovat kehittyneet yhdessä vuosien varrella.

Mitä EKP:n selvitys kertoo meille rahamarkkinoiden tilasta? Rahamarkkinat ovat jatkaneet asteittaista palautumistaan kriisiajoista, ja aktiviteetti on kasvanut tasaisesti eri lohkoilla. Painopiste on vakuudellisilla lainamarkkinoilla, joiden volyymi oli vuonna 2014 huipussaan. Myös vakuudettoman markkinan volyymi kääntyi nousuun ollen kuitenkin vielä selvästi alle vuoden 2011 tasojen. Osaltaan volyymien kasvua kahtena viime vuonna selittää pankkijärjestelmän ylimääräisen likviditeetin väheneminen EKP:n rahoitusoperaatioiden pienemisen myötä. Vastaavasti runsaan ylimääräisen likviditeetin oloissa pankeilla on pienempi tarve käydä rahalla kauppaa keskenään. Aktiviteetin kasvun lisäksi markkinat ovat yleisesti vakautuneet, ja ne koettiin aiempaa paremmin toimiviksi. Positiivisen kehityksen ajureina nähtiin yleinen riskitasojen lasku ja EKP:n epätavanomaiset rahapolitiikkatoimet.

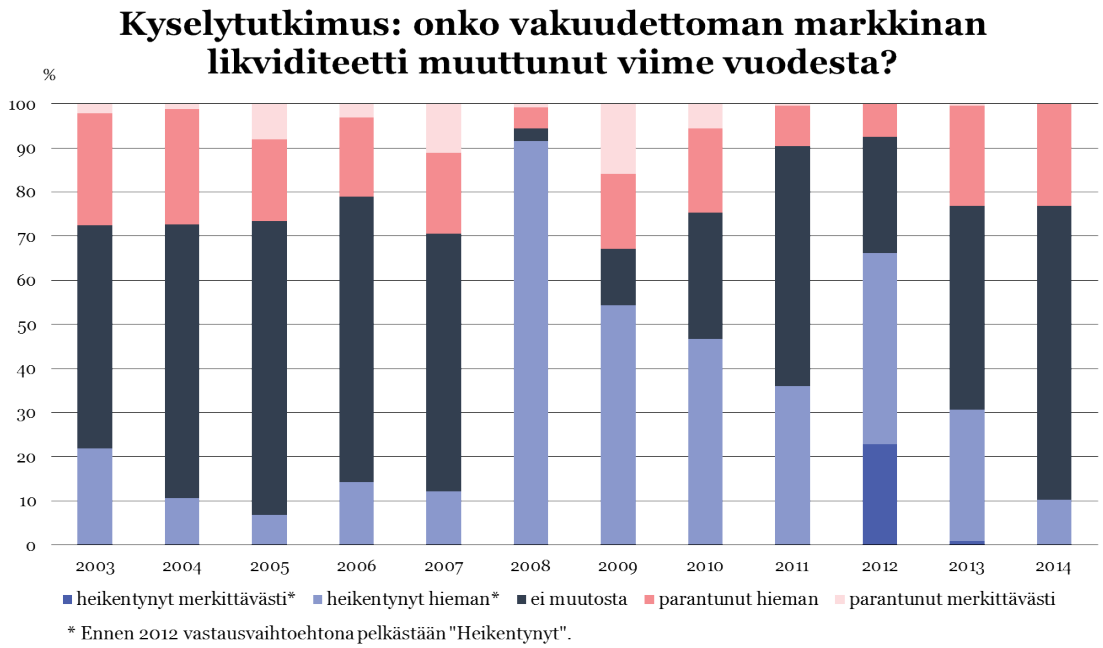
Kuvio 1.

Lähde: EKP, Rahamarkkinaselvitys 2014 (154 vastaajaa)

3.7.2015
eurojatalous.fi

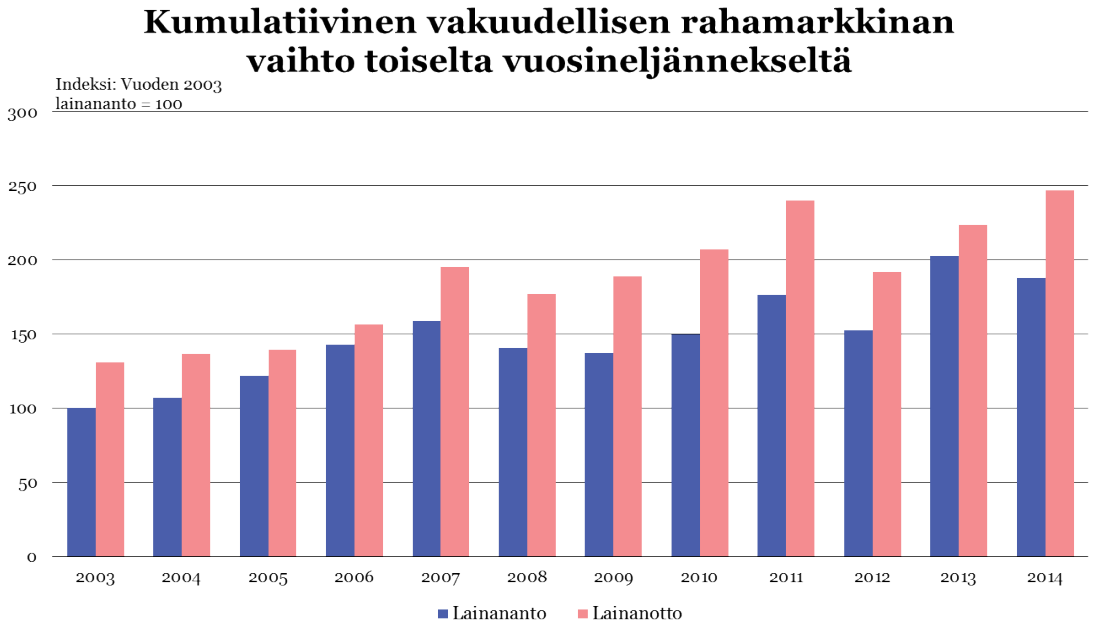
Kuvio 2.

Lähde: EKP, Rahamarkkinaselvitys 2014 (101 vastaajaa)

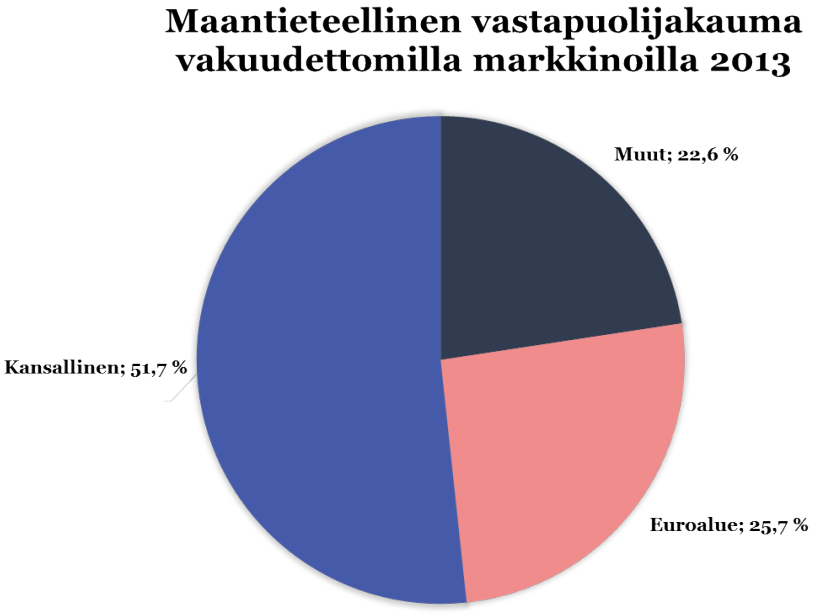
3.7.2015
eurojatalous.fi

Kuvio 3.

Lähde: EKP, Rahamarkkinaselvitys 2014 (101 vastaajaa).
3.7.2015
eurojatalous.fi

Kuvio 4.

Lähde: EKP, Rahamarkkinaselvitys 2014 (154 vastaajaa)
3.7.2015
eurojatalous.fi

Haasteena on vielä markkinoiden paikallisuus, sillä pankeilla on taipumus käydä enemmän

kauppaa oman maansa pankkien kanssa kuin rajojen yli. Lisäksi vakuudettomilla lainamarkkinoilla havaittu positiivinen kehitys koskee lähinnä kriisisissä vähiten kärsineiden maiden pankkien välistä kaupankäyntiä. Rahamarkkinoiden suurimpia ongelmia onkin ollut pankkien välisten markkinoiden hiljentyminen keskinäisen luottamuspulan takia. Tämä ongelma näyttää asteittaisen parantumisen merkkejä, sillä vuoden 2014 kyselyn perusteella aiempaa isompi osa pankeista uskoi lähitulevaisuudessa kasvattavansa kaupankäynnin vastapuolijoukkoaan ja riskilimiittejään.

Asiasanat

euroalue, rahamarkkinat